

ESTILS

Literatura del desbloqueig

Irvin D. Yalom, autor de diversos llibres de psicoteràpia existencial, va començar a escriure per explicar els casos clínics dels seus pacients. Als seixanta anys, però, es va convertir en autor de novel·les de ficció i va assolir un gran èxit tant de crítica com de públic. Edicions de 1984 pu-

blica ara *Criatures d'un dia*, relats que descriuen la lluita interna dels éssers humans per assumir els dos grans reptes que presenta l'existència: el de donar significat a la vida i el d'afrontar el seu inevitable final. Dos temes profunds i eterns teixits amb l'enginy literari.

Diccionari de religions: definir la diversitat

Una obra dóna veu al patrimoni religiós amb un contingut pensat per a un públic general

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Existeix un entorn natural fet de sons i conceptes, un bosc anomenat *parla*. Els diccionaris ens serveixen de mapa per endinsar-nos-hi, cartografiant rutes i indrets, i assenyalant-nos espais desconeguts, en desús o que s'han incorporat recentment. En l'imaginari, sovint el que no surt als mapes, i als diccionaris, no existeix. Per això l'afany científic a anotar, acotar, definir. Tota paraula que aterra en un nou paratge, com una espècie migratòria més, mereix l'honor d'integrar-s'hi i, per descomptat, de ser reconeguda. L'efervescència de la diversitat confessional és avui un fet evident a casa nostra, i, per tant, també en la llengua. Calia, doncs, un esforç per incloure tots els termes que viatgen per les ones sonores i que no sempre troben un acolliment adient sobre el paper: prejudicis, confusió i ignorància envolten moltes paraules que ens serveixen per omplir de sentit el fet religiós.

Una eina pionera

Aquests dies es presenta una obra pionera que actualitza i amplia un primer intent, del 2004, del que en aquell moment es va titular *Vocabulari de religions per a mitjans de comunicació*. A càrrec de l'Associació Unesco per al Diàleg Interreligiós i del Termcat, Centre de Terminologia, empesos per la direcció general d'Afers Religiosos de la Generalitat,

l'obra es titula ara *Diccionari de religions*, per mostrar des del principi la seva voluntat divulgativa dirigida no només als periodistes sinó a professionals diversos (serveis socials, salut, educació, empresa), estudiants i qualsevol persona interessada en el fenomen religiós. Hi trobem més de 1.600 entrades que fan referència a diversos camps: bahaisme, budisme, catolicisme, ciències de la religió, cristianisme ortodox, esglésies lliures, hinduisme, islam, jainisme, judaisme, noves religions, protestantisme, religions de la Xina i el Japó, religions indígenes, sikhisme i zoroastrisme i termes seculars, en què no només es defineixen conceptes sinó que també s'hi inclouen llocs o personatges claus. El més notori és que aquesta obra cabdal no es limita a oferir-nos una definició de la manera més objectiva possible, sinó que la majoria de termes inclouen llargues notes explicatives que ens ajuden a contextualitzar la paraula i aporten una valuosa informació. Tot plegat, un preciós recull interreligiós que, a més del format clàssic en paper, també es presenta en una versió digital de lliure accés a la web Termcat.cat.

Desmuntar tòpics

En la introducció llegim que l'obra s'ha fet, principalment, per "prevenir i transformar estereotips i prejudicis, de manera que l'alteritat pugui ser descoberta en tota la seva dignitat i grandesa sense reduccions ni caricatures". Un d'aquests tòpics generalitzats que envolta les religions és el seu caràcter immobiliista, conservador i que anul·la les voluntats de

GETTY

Complet
Al 'Diccionari de religions' hi trobem fins a 1.600 entrades

les persones, però un passeig pel diccionari (o pels nostres carrers) ens ensenya que precisament les creences immaterials, de voluntat transcendent, són un motor de canvi constant en les societats: corrents, escissions, grups, escoles, interpretacions... La pluralitat religiosa, també dins de cada comunitat, és la tònica dominant de la qual no podem fugir. Aquest *Homo religiosus* que va encunyar Mircea Eliade, i que en el diccionari se'l defineix com "una persona per a qui existeix una realitat absoluta, el sagrat, que transcendeix aquest món però que s'hi mani-

ifesta i, al mateix temps, el santifica i el fa real" és, inevitablement, una persona inquieta, plena de dubtes i de seguretats alhora, necessitada de comunitat i de comunicació, inconformista. I d'aquest neguit, combinat amb la gratitud i la temença, en surten preceptes i maneres de viure que no s'emmotllen fàcilment. No hi ha un judaisme, un islam, un cristianisme, un budisme... Llegir el *Diccionari de religions*, com qui mira un àlbum familiar, és descobrir aquest dinamisme innat.

Tant de bo aquest encaix de la pluralitat pogués donar-se sempre,

Un diàleg imprescindible

L'Institut Europeu de la Mediterrània acull la conferència *L'altre sóc jo: La necessitat del diàleg islamo-cristià avui*, organitzada pel GRIC (Grup de Recerques Islamo-Cristianes) amb grups de treball a Tunis, París, Rabat i Beirut. L'acte és divendres 12, a les 19 h, a la seu de l'IEMed (c. Girona 20, Barcelona).

La cita de la setmana

*"A la serena / respirar la mar sento /
les veus revenen / aquest respir les nombra /
i la resta és silenci"*
Josefa Contijoch

CONSCIÈNCIA D'ARA
Cada dijous.
I la setmana que ve:
El dejuni: ¿penitència o plaer?

cadascú amb la seva cosmovisió sense necessitat d'agredir les altres. Que poguéssim viure com conviuen els termes en una mateixa pàgina, ni millors ni pitjors. Com en l'entrada de la *d*, on alfabèticament trobem: *doukhobor* ("Membre de la Comunitat Cristiana de la Fraternitat Universal"); *dreamtime* ("Període mític en què els éssers creadors es van moure per la Terra i van donar forma i vida al món entre els aborígens australians"); *dret canònic* ("Conjunt de normes jurídiques dictades per l'autoritat eclesiàstica que regulen l'organització de l'Es-

glésia catòlica i qüestions de fe i moral"); *drilbu* ("Campana ritual característica del budisme tibetà, que representa la saviesa, l'aspecte femení del camí vers la il·luminació"); *drus/drusa* ("Seguidor del drusisme, corrent de l'islam xiïta impulsat pel califa d'Egipte al-Hakim, que va portar a l'extrem el xiisme ismaïlita i va pretendre ser una encarnació divina de l'Un últim").

El perill de la convivència, com sempre, prové de definir l'altre sense deixar espai perquè es defineixi per ell mateix. Imposar criteris, manipular-ne el sentit i apropiarse'l. Per ai-

xò hi ha entrades tan suggeridores i necessàries com *ego* ("L'obstacle a través del qual l'ésser humà ha d'anar cap a la transcendència o rebre la dimensió més profunda de la realitat, alliberant-se de les seves limitacions") o el terme dels termes, que és indefinible per naturalesa: *Déu* ("La seva naturalesa i essència escapa a tot concepte i a tota paraula. És inefable. No hi ha llenguatge propi per parlar de Déu. L'ésser humà se serveix solament de categories humanes. D'aquí la seva constant formulació i les diferents expressions culturals... Déu és el totalment diferent").

La insatisfacció constant

Opinió

SÍLVIA PALAU PUJOLS
CENTRE ZEN BARCELONA

La insatisfacció, en més o menys mesura, forma part intrínseca de l'ésser humà. Per explicar-ho amb una imatge, podria ser la d'una capsa de formatges en què sempre en falta un. Cada porció seria una de les parcel·les que conformen la vida, però l'espai buit alteraria la sensació global, en trobar-nos amb la mancança, amb una capsa que mai està completa. En la joventut es pot creure que amb el pas del temps aquest buit algun dia arribarà a omplir-se, quan aparegui la persona estimada, quan trobem la feina esperada, el lloc per viure, els diners per satisfer desitjos, etcètera. Però el temps passa i, malgrat que en la maduresa moltes d'aquestes fites han estat aconseguides, seguim necessitant més perquè la sensació és

Deslliurar
Alliberar la parella, amic o familiar de l'exigència de fer-nos feliços ens aporta harmonia. Apareix l'oportunitat de portar la mirada cap a l'interior

que segueix faltant alguna peça. El temps ha transcorregut, però segueix latent certa dosi de sofriment i d'insatisfacció. Aquest és un gran moment, el de prendre consciència que la felicitat no és a l'exterior de nosaltres mateixos, ni en els béns materials ni a nivell emocional en mans d'altres persones. Pretendre que una altra persona ens porti la felicitat és un camí que condueix a la decepció i al conflicte. En canvi, alliberar la parella, amic o familiar de l'exigència de fer-nos feliços ens aporta harmonia. Apareix la gran oportunitat de portar la mirada cap a l'interior, de deixar de buscar a fora per començar a trobar a dins.

Per emprendre aquesta aventura interior no són necessàries gaires coses, per exemple amb un coixí per seure, la posició correcta i silenci és suficient. Meditació i silenci... Amb la pràctica, acompanyada de paciència i unes dosis de sentit de l'humor, es descobreix que la peça que faltava per sentir-nos complets i satisfets ja la teníem dins nostre, des de sempre, només faltava dirigir la mirada cap a la direcció adient. —